

Институт по аграрна икономика

*Център за икономически анализи
на селското стопанство (СЕРА)*

БЮЛЕТИН №6

Август 2016

Важно: Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Предвижданията на CAPA за реколтата от пшеница и ечемик 2016/17 са за 5,1 млн.т. пшеница и 0,72 млн.т ечемик. Очаква се преобладаващата част да бъде изнесена, като при пшеницата износът да достигне 3,2 млн.т, а при ечемика 0,4 млн.т. До средата на август от страната са изнесени около 580 хил.т пшеница и 210 хил.т. ечемик.
- Информацията от глобалните пазари за рекордни добиви при пшеницата и по-слабите резултати при ечемика влияят върху цените на вътрешния пазар, който попада в Черноморския регион, засилващ своето влияние върху световните пазари. Цените от място за пшеницата през септември 2016 се очакват в диапазона 250-270 лв.
- Предвижданията на CAPA за реколтата от царевица са за около 2,3 млн.т. при добив по-нисък от миналогодишния заради недостатъчните валежи през юли-август. Изкупните цени на царевицата в страната в последните месеци нараснаха до 280-290 лв/т, но с началото на новата реколта се очаква да стартират на нива около 260-270 лв.т..
- Слънчогледът се очаква да запази добрите си цени от предишната година. Има силно търсене на слънчогледово олио, като световната цена е същата с тази преди 1 година и по-ниска отколкото през 2013. Украинското министерство на земеделието извади високи данни за засетите площи със слънчоглед, което може да задържа изкупните цени у нас на нива подобни на миналия септември – около 650 – 670 лв.т.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- По данни на FranceAgriMer - Франция, реколтата от пшеница 2016/17 там се очаква да бъде около 29,1 млн.т., което е спад от 40,9 млн.т. през 2015 год. Наблюдава се чувствително намаление при добивите, които средно от 7,9 т/ха слизат до 5,6 т/ха.
- Въпреки по-слабото производство на пшеница във Франция, световното производство по данни на USDA ще надвиши 743 млн.т., което е рекорд за последните години и потиска световните цени.
- Русия, страна от Черноморския регион се очаква да увеличи производството си на пшеница с почти 20% достигайки 72 млн.т и да бъде за 2 поредна година най-големият износител на зърно в света.
- FOB цените на руска хлебна пшеница растат и за август достигат 174 долара за тон., което предвижда изкупните цени нагоре следвайки изчаквателното поведение на производителите облагодетелствани от по-слабата и покачваща се рубла.
- ЕС, която е малък, но нетен вносител на царевица се очаква да получи по-висок добив с почти 15% от миналата година, а световното производство може да нарасне на годишна база с 7,5% по данни на USDA.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016*	09.2016*
Хлебна пшеница	267,09	272,97	253,63	260	270
Фуражна пшеница	256,41	260,52	245,42	250	255
Ечемик		249,68	242,80	250	260
Царевица	263,61	281,15	287,29	290	265
Слънчоглед**	717	737	710		

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

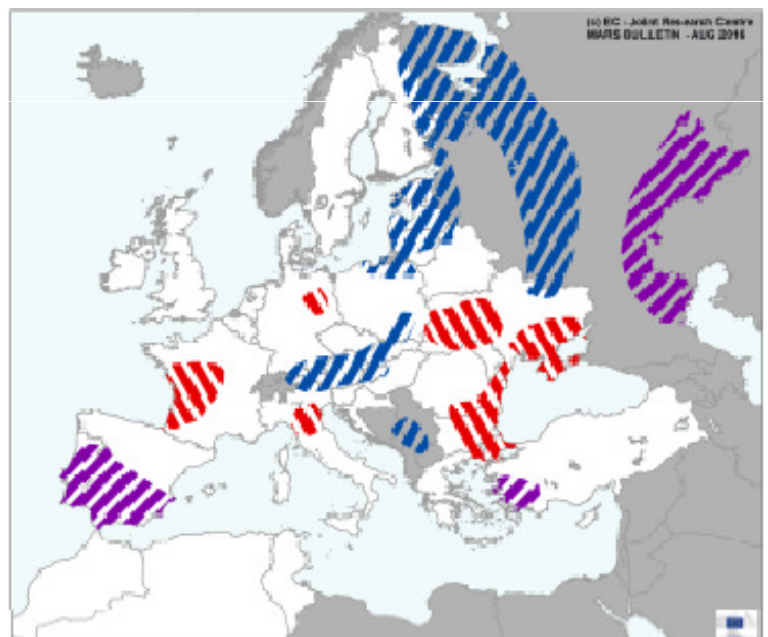
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	06.2016	07.2016
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	139,52	120,66
Ечемик, евро/тон (Цена на място, Канада)	131,87	126,70
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	160,20	146,19
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	906,05	881,27

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Райони с неблагоприятни климатични явления, юли - август, 2016

▨ Недостатъчна влага
 ▨ Гореща вълна
 --- Преовлажняване

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, Auguts 2016

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Настоящата 2016 година се оказва трудна за полското зеленчукопроизводство на домати, пипер и краставици. Добивите, които се отчитат като приборани до момента от МЗХ показват сериозен спад в сравнение с предходни години, който в момента е около 23% при пипера и 15% при домати.
- Бюджетът по Схемата за обвързано подпомагане за оранжерийно производство 2017-2018 год., се завишава с 2,5 млн. лв. и достига 7,7 млн.лв., като силно се диференцира плащането в зависимост от показания добив, което прави производството по-силно обвързано с количествата отколкото с площите. Това вероятно ще доведе до повишаване на производството, като за сравнение през 2015 год., когато са въведени минимални прагове на продукцията за получаване на субсидии съпоставено с минали 5 години по статистически данни се отчита увеличение на средните добиви от домати, краставици и пипер с около 20%.
- Цените на едро тази година в сравнение с миналогодишния период са малко по-ниски, но има по-сериозно увеличение при домати, където сегашните цени са с около 80% по-високи. Изкупните цени при домати първите 6 месеца са по-ниски цени отколкото миналата година.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- По данни на USDA през последната година в Русия се наблюдава значително съживяване в производството на зеленчуци и по-специално на оранжерийни продукция. От началото на 2016 година се отчита ръст с почти 20%. Най-голямо е увеличението при произведените домати, като за първото полугодие на 2016 в сравнение с аналогичния период на 2015 година са произведени 92 хил.т. домати срещу 55 хил.т година по-рано.
- Нормализиране на взаимоотношенията между Русия и Турция няма да доведе до автоматично отпадане на забраните, като руската страна иска да подкрепи своите производители с по-високите цени, които има на пазара в момента.
- Тази година се оказва и много добра за отглеждащите краставици. В момента цената за дълги краставици в Холандия достига 0,75 евро. Според специалистите цени в диапазона 0,5 – 0,7 евро за кг. са много добри. Покачването на цените над тези нива може да доведе до стагнация на пазара на дребно.
- Добри цени в момента и при пипера. В Полша цените за пипер – зелен и червен са с около 10% по-високи от миналогодишните, което идва на фона на благоприятно време и температури.
- Световната търговия с домати през 2015 год. възлиза на 8,5 млрд. долара. От 2011 година в стойностно изражение се отчита намаление, като спадът между 2015 и 2014 година е близо 10%. Европейските страни държат 48% от стойността на тази търговия.

Изкупни цени, лв./тон

	05.2016	06.2016	07.2016 *	08.2016*	09.2016*
Домати	1211	860	870	890	810
Краставици	935	684	650	600	720
Пипер	800	600	600	630	650

Източник: НСИ

* - прогнозни данни

Цени на едро лв./кг.

	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016*
Домати - оранжерийни	2,01	1,59	1,38	1,56
Домати - внос	1,36	1,22	1,29	1,31
Краставици - оранжерийни	1,62	1,12	1,42	1,25
Краставици - внос	1,18	1,05	0,88	0,85

ДКСБТ- Седмичен бюлетин

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016*
Домати	2,45	2,05	1,98	1,95
Краставици	2,13	1,72	2,28	1,8
Чушки (зелени)			1,83	1,35

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- В световен мащаб може да се очаква повишаване на търсенето, свързано с ръст в консумацията на зеленчуци, което да доведе до нарастване на цените. Откроява се тенденция да се търсят качествени и разнообразни зеленчуци и това може да е добра новина за органичното производство и за по-екстензивните зеленчукопроизводители.
- Навиците и предпочитанията на потребителите в последните години са насочени към целогодишна консумация на зеленчуци и плодове, като предпочитания се дават на местните, свежи продукти, което очертава добри перспективи пред оранжерийното производство.
- По данни на ERS-USDA, между 1974 и 2014 година се отчита слабо увеличение в консумацията на зеленчуци на човек от населението в САЩ. Картофите и домати са най-консумираните продукти, като през 2014 на човек се падат около 50 кг картофи и около 40 кг. домати (през 1974 г – 33 кг. домати). За сравнение в България през 2014 година, консумацията на домати е около 23 кг. на човек.
- Подобно на България, в Румъния по данни на Статистическия институт, консумацията на зеленчуци и консерви през 2015 година намалява до 7,55 кг. месечно на човек от 7,72 кг през 2014 г., като най-висока е тя в домакинства с повече възрастни членове.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Според САРА се очакват положителни тенденции при изкупните цени на кравето мляко, като резултат от благоприятното развитие на пазара на млечни продукти в ЕС и увеличения износ. Ценовата разлика в сравнение със страните от региона ще ограничава ценовото нарастване. Цената на вътрешния пазар продължава да е с 10% над средната за ЕС-13.
- МЗХ отчита през 2015 г. значително намаление на количеството изкупено овче мляко - 25% на годишна база, което може да бъде отдадено на по-ниските цени през годината (намаление с 6% спрямо 2014 г.) и на засилващата се ориентация на овцевъдите към практикуване на директни продажби.

Развитие на производството и търговията в света

- След пика на изкупуването на краве мляко в ЕС през май, има спад на изкупеното мляко за месец юни сравнен със същия месец на 2015 г. Очакваме ефекта от отпадането на квотите изразяващ се в увеличение на стадата и производството в старите страни членки да затихне и постепенно балансиране на предлагането през четвъртото тримесечие.
- Притиснати от високите разходи за производство, фермерите в ЕС се опитват да договорят по високи изкупни цени. След неуспешни преговори със синдикатите на френските производители на 26 август най-големият млекопреработвател в Европа THE LACTALIS GROUP е отстъпил и се е съгласил да увеличи цената с 15 евро на тон. Фирмата има 20% дял от френския пазар на сурово мляко.
- През юли продължава увеличението на цените на млечните продукти в ЕС, - маслото с 6,9%; обезмасленото сухо мляко 5,86 %, а сиренето Чедър 3,77%. Цената на маслото е над миналогодишната, а сухото мляко е на същото ниво. Сирената все още са под цените от предходната година.

Важни събития през месеца

- МЗХ подготвя наредба заменяща Наредба 4 от 19.02.2008 г. регламентираща изкупуването на сурово мляко. Целта и е изграждането на информационна система за контрол на качеството на мляко. Отпада категоризацията на фермите.
- Според данни на БАБХ към 15-ти юли са ваксинирани всички едри преживни животни регистрирани в системата ВетИС. При поява на ново огнище и установяване на нерегистрирани животни собствениците няма да бъдат обезщетявани.
- С промените в схемите за обвързана подкрепа на животновъдите, се въвеждат минимални количества продадено мляко на животно за бъдат допустими за подпомагане. Очакваме тази мярка да стимулира изсветляването на сектора и да доведе до повишението на добивите на сурово мляко.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016*	09.2016*
България	48.37	48,05	48,61	49.00	50,00
ЕС (13)	44,75	44,34	43,89		

Източник: ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	05.2016	06.2016	07.2016	Δ% m-1	Δ% y-1
България					
ЕС (28)	324.67	330.54	336,40	+5.86	-1.14

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	05.2016	06.2016	07.2016	Δ% m-1	Δ% y-1
България	1040	1016	1000	-1.45	-8.09
ЕС (28)	520.25	565.23	604.35	+6.9	+5.1

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	05.2016	06.2016	07.2016	Δ% m-1	Δ% y-1
България	952.00	915.00	936.00	+2.29	-7.7
ЕС (28)	514.38	518.29	537.85	+3.77	-11.29

Източник: ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ% m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ% y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

- Очаква се в следващите месеци да започне разпределението на останалите 150 милиона, които са част от директна подкрепа на фермерите в млечния сектор, решили да намалят производството на сурово мляко. Подпомагането ще се отпуска директно от ЕК при заявяване от фермерите. Размера на помощта ще се основава на доказване на нереализираните на пазара количества. МЗХ ще администрира процеса, като приема заявленията и ги депозира в комисията. Възможност за получаване на компенсация ще има и при закриване на млечни ферми. Условието за кандидатстване ще бъдат обявени през септември.
- Новото търговско споразумение между ЕС и Канада (СЕТА) предлага възможност за износителите на български сирена. Досега канадското правителство е разпределяло квоти за внос на сирена, на база на внасяните обеми и опит на вносителите. В споразумението е предвидена клауза, за допускане на нови вносители и е предоговорен размера на годишната квота за ЕС в следващите шест години.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- През месец юли се наблюдава движение в цените на основните видове месо, като се отчита силно движение надолу при говеждото и почти 10% покачване на месечна база при свинското.
- Цените на говеждото в България, както и средните за ЕС през месец юли отбелязаха спад и са значително по ниски спрямо началото на годината и спрямо същия период от миналата година. Средните цени в ЕС са по-ниски и от средните за периода 2011-2015 година. По данни на Европейската месна обсерватория се наблюдава ръст в производството на говеждо месо в Европа, най-вече поради бракуване на крави от млечните стада. Влияние оказва и девалвацията на британската лира.
- Възходящата тенденция при цените на свинското месо се дължат на силен износ от ЕС към Китай, който формира над 50% от целия европейски износ. Китай е уязвим от наводнения в последните месеци, което води до унищожаване на стада при свинете и недостатъчно предлагане. Все пак не може да се очаква този ръст да продължи твърде дълго защото китайския пазар се характеризира с висока непредсказуемост.
- Китай, Хонг-Конг и Япония са основните пазари на свинското месо, произведено в ЕС. Наблюдава се ръст от около 106% в износа на свинско за Китай, 19% в износа за Хонг Конг и 33% в износа за Япония в сравнение с миналата година.
- Ръстът, наблюдаван предходните месеци в цените на пилешкото месо е забавен. През месец юли в България дори е отчетен минимален спад спрямо предходния месец, а средномесечните цени са и с 12% по ниски спрямо същия период миналата година. Това се дължи на стабилното производство на птиче месо в България и Европа, водещо до по-високо предлагане, като очакванията са средните месечни цени да се движат около 2850-2890 лв/тон кланично тегло.
- Добрите реколти от зърнени култури в света, а и в България ще продължат да държат и цените на фуражните култури на международния и българския пазар на ниски нива, което се отразява благоприятно на разходите за отглеждане на животни

Важни събития през август 2016

- В средата на август ЕК съобщи, че специализирана група на Световната търговска организация (СТО) обяви за незаконна от гледна точка на правилата на международната търговия наложената от Русия забрана за внос на живи свине, прясно свинско месо и други продукти от свине от ЕС. Докладът на специализираната група може да се обжалва в срок от 60 дни. Ако в рамките на този срок не бъде регистрирано обжалване, докладът ще бъде приет и Русия ще бъде задължена да изпълни препоръките от доклада.

Цени, лв./тон кланично тегло

	05.2016	06.2016	07.2016	08.2016*	09.2016*
Говеждо и телешко месо	4897	3742	3543	3900	4200
Свинско месо	2626	3208	3495	3500	3540
Пилешко месо	2815,42	2855	2816	2850	2890
Агнешко месо	11022,67	11018,44	11023,25	-	-

*Прогнозни цени

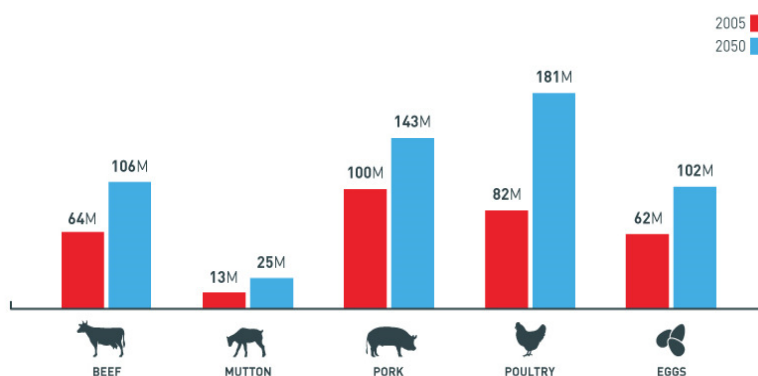
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация

- Турция, Хонг-Конг и Ливан са страните, за които ЕС изнася най-големи количества говеждо и живи животни. От началото на годината се наблюдава спад на изнесените количества за Хонг-Конг и Ливан, компенсирани от повишаването на количествата, изнесени в Израел (почти 200% ръст). Износът от Бразилия е стабилен, като се поддържа от благоприятните цени.
- По данни на USDA – FAS се очаква спад с около 5% в производството на пилешко месо в Китай през 2016 година. Въпреки инвестициите, направени в Китай в изграждането на кланици за птици, те не работят на пълния си капацитет поради по-слабото производство. Все пак Китай продължава да е един от основните износители на пилешко месо, особено на азиатските пазари. Едва през 2017 година се очаква известен спад в износа на птиче месо.
- Доминацията на ЕС на китайския пазар на свинско месо, където ¾ от този внос е от Европа се дължи на забраната за внос на свинско произведено с хормона рактопамин, който е разрешен в САЩ. Постепенно производителите в САЩ се ориентират към технологии без този хормон, което се очаква да повиши износа за Китай през 2017 и 2018 година.
- Търсенето на месо в световен мащаб е стабилно, като в следващите десетилетия по данни на ФАО се очаква почти двойно увеличение на потреблението на пилешко, както и двоен ръст при агнешкото, което може да бъде използвано от нашето овцевъдство.

Световно търсене на месо, 2005 и прогноза за 2050, млн. тона

Източник: FAO, ESA Working paper No 12-03, p 131

